

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 11. velik. serpana 1876.

List 32.

Sporočilo bratovičine presv. Reš- njega Telesa za leto 1875/76.

(Dalje.)

27. *Mavčiče*: 1 čern mašni plašč.
28. *Goriče*: 1 velum, 1 belo štolu, 1 koretelj.
29. *Šenturška gora*: 1 belo štolu, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj.
30. *Zapoge*: 1 velum.
31. *Begunje*: 1 zelen mašni plašč.
32. *Kropa*: 1 burzo za obhajila, 1 koretelj, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
33. *Mošnje*: 2 beli oltarni blazinici.
34. *Jesenice*: 1 rudeč mašni plašč, 1 burzo za obhajila, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj.
35. *Ljubno*: 1 čern mašni plašč.
36. *Lesce*: 1 belo štolu, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
37. *Zaspo*: 1 bel mašni plašč.
38. *Ovsiše*: 1 rudeč mašni plašč, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
39. *Koroška Bela*: 1 velum, 2 oltarna perta.
40. *Kamnik*: 1 rudeč mašni plašč.
41. *Mengeš*: 1 pluvijal.
42. *Vodice*: 1 velum.
43. *Berdo*: 2 koretlja, 1 potezaj.
44. *Zgornji Tuhinj*: 1 burzo za obhajila, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
45. *Motnik*: 2 černi oltarni blazinici.
46. *Rova*: 2 albi, 6 humeralov, 2 cingula.
47. *Vranja Peč*: 1 antipendij, 1 belo štolu, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj.
48. *Moravče*: 1 pluvijal.
49. *Zagorje*: 1 bel mašni plašč.
50. *Dol*: 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
51. *Krašnja*: 1 antipendij.
52. *Ihan*: 1 belo štolu, 1 burzo in 1 štolu za obhajila, 3 korporale, 3 pale, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
53. *Sv. Helena*: 1 antipendij.
54. *Blagovica*: 1 plašček za ciborij, 1 belo štolu.
55. *Št. Ožbald*: 1 belo štolu, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
56. *Višnja Gora*: 1 vijoličen mašni plašč.
57. *Kerka*: 2 štoli za obhajila, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
58. *Zatičina*: 2 černi oltarni blazinici, 2 albi, 6 humeralov, 2 cingula, 2 koretlja.

59. *Lipoglav*: 1 velum.
60. *Litija*: 1 vijoličen mašni plašč, 1 obhajilno in 1 belo štolu.
61. *Šent-Juri pod Kumom*: 1 plašček za ciborij, 2 oltarna perta.
62. *Polšnik*: 1 velum.
63. *Dole*: 1 pluvijal.
64. *Kresnice*: 1 vijoličen mašni plašč, 2 beli oltarni blazinici, 6 purifikatorjev.
65. *Prežganje*: 1 vijoličen mašni plašč.
66. *Štanga*: 1 pluvijal.
67. *Trebnjo*: 1 rudečo štolu, 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev, 1 potezaj.
68. *Šent-Rupert*: 1 rudečo štolu, 2 burzi za obhajila, 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev, 6 humeralov, 3 koretlje.
69. *Žužemberk*: 1 burzo in 1 štolu za obhajila, 1 koretelj.
70. *Trebelno*: 1 bel mašni plašč.
71. *Dobernuče*: 1 obhajilno burzo in 1 štolu, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
72. *Šent-Janž*: 1 vijoličen mašni plašč, 1 koretelj.
73. *Selo pri Sumberku*: 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.
74. *Leskovec*: 1 velum, 2 štoli za obhajila.
75. *Šent-Jernej*: 1 velum, 1 belo štolu.
76. *Škocijan pri Dobravi*: 1 rudeč mašni plašč.
77. *Raka*: 1 bel mašni plašč.
78. *Boštanj*: 1 rudeč mašni plašč.
79. *Dolina*: 1 bel mašni plašč.
80. *Čatež*: 1 bel mašni plašč.
81. *Sv. Duh*: 1 plašček za ciborij, 4 korporale, 4 pale, 8 rutic za lavabo, 16 purifikatorjev.
82. *Studenec*: 1 štolu in 1 burzo za obhajila, 1 koretelj, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
(Konec prih.)

o samomoru in cerkvenem pogrebu.

Luteranski časnik v Berlinu piše: „Stara navada je bila, da samomorec ni imel cerkvenega pogreba, temuč da je bil v posebnem pokopališnem kotu na tihem pokopan; prihodnjo nedeljo je bil pa svarilni govor o samomoru. In tako ravnanje je bilo pravilno; kajti v največji nevarnosti dušnega zveličanja se samomorec loči iz sveta, ker se brani od Boga mu naloženih nadlog nositi, in ker si je skrajšal svoje od Boga zato mu podeljeno življenje, da bi do konca za zveličanje delal, on je pa nasproti vedoma grešil, ter se brez pokore, gnade in odpuščenja grehov iz sveta ločil. Samo pri onih, ki so si v zblaznosti (zmešani, nori) življenje vzeli, smemo

izložek delati in se nadjati, da jim je Bog odpustil in milost skazal.

To pravično ravnanje je pa dandanes povsod odpravljeno; komaj preteče teden, v katerem bi se ne slišalo ali ne bralo, da je bil samomorec s cerkveno slovesnostjo pokopan, in da ga je duhoven s pogrebnim govorom preslavljaj (to ne zadeva „ultramontancev“. — Opazka lut. časnika). S tem tedaj protestanška cerkev svojo ude napeljuje k mišljenju, kakor bi ne bilo res, da je za dušo tako velika nevarnost, v kateri se samomorci iz sveta ločijo, ali da samomor ni takošen greh, za kakoršnega je veljal, ali da celo ni nikakoršen greh, in da ima človek pravico si življenje vzeti. Ali na ta način cerkev ne postane sokriva, da se bodo samomorji v prihodnjic še bolj strašansko množili, kakor dosihmal? In kako težko krivdo si protestanška cerkev s tem nakopuje!

Kako pomenljiva in pravična je toraj določba v katoliški cerkvi, ktera samomorcem cerkveni pogreb prepoveduje!

Neoveržljiv cerkveni nauk iz Božjega razodenja je, da nikoli nobenemu ni dopušeno samega sebe končati. Bog sam govori: „Ne ubijaj!“ (Exod. 20, 13.) — „Ti si namreč, Gospod, ki imaš oblast življenja in smerti.“ (Sap. 16, 13.) Samomor je ena najstrašnejših pregréh in hudobij, s katero človek sam sebi vrata k pokori zapre. To je tudi najgerše, najostudniše divjaštvo, s katerim samomorivec oskruni in v nezbrisljivo sramoto spravi sam sebe in še svojcem napravi neminljivo žalost. Samomorivec s takim djanjem tudi za ta svet tako rekoč umori vse svoje lastne poprešnje dobre dela: noben čeden človek ne more več s spoštovanjem nanj misliti, ako se je zavedoma in pri zdravi pameti sam umoril.

Samomor je tudi trinoško prekeršenje naravne (nature) postave. Človek namreč nima pravice do svojega življenja, ker življenja nima sam od sebe, ampak od Boga, in le kadar ga Bog kliče, mora njemu svoje časno življenje zopet dati. Samomorivec je rovar zoper Božje najviše gospostvo, ker razdene reč, ki ni njegova; on je rovar, puntar zoper Boga samega. Zato so tudi tisti sovražniki človeštva, sovražniki družin in domovine, kateri zagovarjajo to živinsko trinoštvo do samega sebe, to naj večji krivci zoper družino itd.

Zato sv. Cerkev odrekuje samomorcem cerkveni pokop, ako se ni ta nesreča zgodila v kaki dušni bolezni, to je, v blaznosti, zmešanosti, v kakoršnem stanu človek ni več odgovoren za svoje djanje.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Gorenjskega. (*Blagoslovljenje in vkladanje temeljnega kamna za novo romarsko cerkev Marije Device v Suši, v Zaliloški fari.* — Dalje in konec.) Ker so romarji, obiskovaje blaženi Marijin kraj v Suši, vsled male kapelice morali po večjem statii pod prostim nebom, se je pozneje kapela poveksala, in sicer tako, da je prvotna zidarija ostala kot presvetišče, nji pa se je prizidala 14 čevijev dolga, in dolgosti primerjeno široka ladija. Na zunanji zidni steni sprednje strani naslikana je bila nad vhodom v kapelico dogodba najdenja Marijne podobice, in mali leseni stolpič vzdigoval se je nad njo iz strehe. Pred kakimi 20 leti so dali tadanji g. fajmošter Luka Mravlje pokriti cerkvico, kakor tudi stene in streho stolpičevo s ploščami, katere posebno dobre se lomijo v Zaliloški fari.

Imenovanemu gospodu župniku sledil je dobroznani rajni Marijin častilec gosp. Lovro Pintar. On, ki je na

Zalilogu pri cerkvi in farovžu mnogo popravljaj in pre-narejal, ter s tem zagotovil svojemu imenu na dolga leta častni spomin. Dal je tudi očediti, pobeliti in nekaj pobarvati cerkvico v Suši prav lepo od znotraj in zunaj. Omislil je cerkvici še nov luster in pridobil ji nekoliko nove mašne obleke. Ker je pa cerkvica obsegala k večjemu le kakih 50—80 oseb, in je skoraj pri vsakem večjem shodu mnogo ljubi móglo na prostem stati, so sedanji g. župnik Anton Pintar pred kakimi 10 leti dali napraviti še na sprednji strani lično leseno lopo, da je zamoglo o kakem deževju stati nekoliko več ljudi pod streho, in so tudi memgredoči romarji zamogli v zavetju pozdravljati Marijo. Ker za prižnico ni bilo pripravnega kraja v cerkvici, so bili prestavili tudi taisto v lopo. Tačas dali so č. g. župnik tudi na novo prebarvati in prezlatiti edini altarec v cerkvici, in ob enem razpostavili so najdeno Marijno podobico ljudstvu zopet v očitno češenje. G. L. Mravlje imeli so jo namreč kot skrivnostno svetinjo za altarjem nekako prikrito; gosp. Lovro Pintar pokazali so jo o posebni priložnosti (o nekem Šmárinu) ljudstvu; sedanji g. župnik A. Pintar pak so želeli stanovnike Selške doline vneti in podžgati k novemu zaupanju do Marije s tem, da so najdeno podobo dali po čč. gg. nunah v Loki primerno ozališati, obdati jo s svetinjami mnogih Svetnikov, ter vložiti jo v zlati okvir. (V stari cerkvici odkazan ji je bil zaradi malega altarja prostor na epistelski strani ob vhodu v presvetišče: v novi cerkvi pa se ji bo brezdvomljivo pripravilo častno mesto na odličnem kraji velikega altarja. Pis.) Vkljub omenjenih poprav in prizidáv se je vendar potreba novega svetišča kazala od dne do dne bolj očitno.

Da je bila stara cerkvica v Suši premajhna, spredil je lahko vsaki, kdor je imel zdrave oči v glavi, in je prav viditi hotel; — pa terkale so tudi še druge okolišene z vso močjo na duri. Ladjica cerkve imela je lesén, le ometan in pobeljen strop, in ta je bil že tako trohljiv, da bi se bil v veliko nevarnost postavil, kdor bi bil imel kaj opraviti pod streho, in bi bil stopil na-nj. Podslombe stolpičeve bile so pognjite, in deržale so ga največ taiste dilje kviško, na katere so bile plošice nabite. Tudi cerkvena zidna stena na spodnji (epistelski) strani bila je od verha do tal tako razpokana, da bi bilo malopridnemu človeku marsikaj storiti mogoče, — z eno besedo: cerkvici protil je razpad. Na kako le poveršno popravo je bilo tedaj toliko manj misliti, ker se pri starih zidovih in stavbah velikokrat še le tadaj vsa slabost pokaže, ko jih kdo popravljati namerava. Vse na kratko omenjene okolišine, zraven pa tudi iskrena želja postaviti Mariji in njenemu češenju dostojno novo in večje svetišče, podžigale so v. č. g. župnika Pintarja že mnogo lét resno misliti na zidanje. Pripravljali so se k temu počasi, premišljeno, pa določno. Že l. 1873 skuhali so farmani v ta namen apnenico, ki je imela pri 800 centih apna. Denar kápal je zelo počasi skupaj, in ga je v oziru na potrebe še zdaj veliko premalo. Lanskega leta pripravljali so nekoliko tudi pesek in kamen; ali gledé na množino, kolikor se vsega tega in še dokaj družega pri zidani nove cerkve potrebuje, bilo je to le kot kvas pri veliki peki. Rob, v katerem se je preteklo jesen kamen lomil, je okoli četer ure daleč od cerkve, unkraj zelo sterme senožezi, in le po zimi so pripravo po ročnih sanéh samotež z roba privožati zamogli. Akoravno je bil kúp precej velik viditi, je bilo vendar kamnja komaj za temelj dosti. Lesovja, dilj in opék spomladi ni bilo še prav čisto nič pripravljenege. Še o drugih neprijetnih ovirah celo govoriti ne maram; le to rečem: na kako zidanje letos nikakor ni bilo misliti, — k večjemu toliko, da bi se bilo vložilo na jesen poleg stare še stoječe cerkvice

temeljno ozidje za novo svetišče, ter bi se bilo potem prihodnjo spomlad koj z delom nadaljevalo. Ali gosp. župnik stavili so na Marijno pomoč neomejeno zaupanje, ter so si mislili in tudi djali: „Zdaj, ali pa nikoli ne!“ Pričeli so zidati! V torek pred Binkoštni, 30. majnika, jeli so vkladati ob sprednji strani še stoječe stare cerkvice temeljno ozidje; ravno čez teden, binkoštni torek (6. junija) pak so maševali ondi kot v slovo Železnikarjem njihov č. g. kaplan Al. Rožič, in za njimi so opravili zadnjo sv. mašo č. g. župnik.*) Z milo besedo so se ob sklepu Mariji zahvalili za vse njenim častilcem na tem kraji sprošene dobrote, poslovili se od stare cerkvice, in potem jeli podirati altar, ter pospravljati ostalo cerkveno orodje, da bi se vse preneslo na Zalilog. Ljudi sicer ni bilo ravno mnogo nazočih; pa vender so vsi tišali naprej, da bi kaj več za prenesenje dobili v roke. In ko je bilo vse za odhod pripravljeno, oglasila sta se mala zvončeka v stolpiču, ljudstvo z g. župnikom vstopilo se je v red, ter se v prelepi procesiji napotilo proti Zalilogu (glavno altarno Marijno podobo so nesle nedolžne deklice). Bil je tako ginljiv trizor, da se je marsikak solzen biser zalesketal v očeh nazočih. Med potjo proti fari prepevale so se lavretanske litanije. Prav posebno častitljiv je bil tudi prihod procesije s Suško Marijo na Zalilog, kjer jo je pozdravilo vbrano priterkovanje in grom možnarjev. Omeniti se mi zdi potrebno, da za vse to častno pospremljevanje Marijne podobe in cerkvene oprave ni bilo nobenega programa, ampak snovalo se je vse kar spróti in kakor samo po sebi. (Do zgotovljenja nove cerkve časti se glavna altarna podoba Marije iz Suše na levem stranskem altaru Zaliloške farne cerkve.)

Odslej pa je bilo z zidanjem tako, kakor bi bila vmés segla neka nevidna roka, neka skrivna moč, ki je kar natihoma odrinila vse overe na desno in na levo. Po človeško govoreč smém reči: Marija je menda sama djala: Zdaj bom pa jaz stopila na kermilo. O kamnu sem že zgoraj povedal, da lomijo ga v kraju, od koder ga je bilo le po zimi dovaževati moč; — od drugod, iz ravnine pripeljavati ga, bilo bi skoraj nemogoče: zakaj zaliloška fara je majhna in šteje le okoli 600 duš; vprežne živine ljudje nimajo veliko, pa kod prebivajo tudi raztreseni po hribih! Zdaj opozori neki Marijin častilec g. župnika na domačega farmana Jožefa Osenk-a, ki je, sicer popolnoma priprost, neučen mož, vendar pretekla leta po Hervaškem in celo v daljni Turčiji kot dervarski mojster po znajdbah lastnega uma spravljaj silne teže raznega lesovja z gorá v ravnine. Priprosti Osenek je pristopil tedaj zidanju s svojo tehniko na pomoč, in kako? Napravil je od kamnoloma tik do stavbenega mesta železnici enak, 150 sežnjev dolg, strogo-pravilno polagoma navzdol naklonjen tir s primernim vozom. Po trije možaki naložijo kakih 8-10 centov kamna na omenjeni voz, vsedejo se še celo sami na voz v kljub temu, da voz po nalašni napravi v teku še zavirati morajo, priderčejo v kakih 2-3 minutah z bremenom vred do stavbenega mesta. (Nazaj vlečejo voz samotež, pa tudi brez posebne težave.) Ta naredba tedaj spodbila je zidanju Marijne cerkve v Suši eno naj poglavitnejših zaprèk. Pa to ni še vse. Suška cer-

*) Ne morem si kaj, in velika nehvaležnost bi se nam očitati morala, ako bi očitno ne spoznali, da je Marija v Suši letos vsi naši okolici v vremenskih ozirih in tudi gledé letine prav očitno bila na pomoč. Prebivalci vsih okoličnih duhovnjij (naj večkrat Železnikarji in Zaliložani) imeli so pogosto ss. maše na omenjeni namen v Suši, in prav vselej, kadar so šli lepega vremena prosit, bili so uslišani. Tudi létina, akoravno je na spomlad kazalo vse strašansko slabo, bo dala toliko pridelka, kakor ga ne bi bil nihče pričakoval. Pis.

kev stoji verh stermega homca precej visoko nad dolino. Ves potreben pesek, opeke, apno in mnogo enacega bi se z veliko težavo spravljati moralo na višavo. Ali naravo-tehnikar Osenek vedel je tudi v tem pomoč, ter napravil še bolj umetno drugi, 60 sežnjev dolgi dvojni tir, ki jako stermo derži iz dna doline prav gori blizo cerkve. Pri tej napravi delujeta z nasprotjo-težjem dva vozička, in sicer tako, da ko je prvi v dnú, je drugi ravno na verhu. Ker morajo zgoraj ob novi cerkvi še po odkopovanju zemljiša veči prostor delati, nasujejo toraj verhni voziček s perstjo, ter spuščajo ga z navijavnim kolesom po enem tiru navzdol; le-to nasprotno-težje, podpirano nekoliko od pomoči navzočih delavcev, pa ob enem prične vlačiti po drugem tiru in drugem vozičku iz doline opeko, pesek in enako tvarino navzgór. Tako tedaj gre nepotrebna perst doli, potrebna roba pa gori. Odkar pa so ljudje vidili te dve ravno opisani napravi ter se prepričali, da se bo gledé kamenja zidalo celo ložje, kot kjerkoli si bodi v ravnini, jim je nekako zginila vsa skerb, da bi se nova cerkev dozidati ne mogla. Pridno dovažujejo potrebnega lesa in zidovje gre vidoma kviško; kaj prav posebnega bi moglo priti vmés, da bi cerkev že do zgodnje jeseni ne bila pod streho.

Naj o verlem Osenku omenim še to, da so mu kot jako znaidenemu dervarskemu mojstru tudi letos od več daljnih krajev ponujali delo; pa menda je Marija sama obravnala tako, da je ravno to leto ostal doma. Brez njegovih tehničnih naredb bi nova cerkev v Suši letos prav gotovo ne bila dozidana do verha.

Kar obliko nove cerkve zadeva, ponašala se bo s sprelepim čistim bizantinskim zlogom; podoba bo pa zelo tako, kakor je bila želja o njej razodeta že v „Danici“ l. 1873 (list 31., str. 245). Ladija je pravilen štiri-ogelnik, z obokom na kupljo, skoz katere osredok bo okroglo okno sipalo svetlobo ravno sredi cerkve. (Kaj enacega se vidi na notranjskem Premu, tudi pri cerkvi novega sv. Antona v Terstu, in morda še kje drugej.) Presvetišče bo razsvitljevano po šesterih oknih, in sicer bodo na obéh stranskih stenah po tri vštrec (srednje nekoliko više memo stranskih), kakor namreč predpisuje stavbeni zlog. Ravno ob sredi za presvetiščem vzdigoval se bo zvonik tako, da bo pri tléh služil za zakristijo, nad njo bo sobica za cerkveno opravo, na verhu bodo pa zvonovi. Kapeli, ki boste ladijo na obeh stranéh opasovale, boste zarad privezanih voglov imele nekako okroglasto podobo. Svitloba bo tudi tu jako dobro prihajala skoz okna od desne in leve. Sprednja stran pa bo po napeševnem zidu tako razdeljena, da bo notranja polovica delala simetrijo cerkvi, zunanja pak bo služila kot lopa. Nad njo bo pevski kor. Iz lope bo deržal edini vhod v cerkev; ob stranéh vrat pa boste okni, skoz kateri se bo vidilo po vsem svetišču. Obris sta v prvotnosti osnovala g. župnik A. Pintar in neki njihov dober prijatelj in znanec; pravilno pa ga je izdelal dobro znani ljubljanski stavbeni mojster gosp. Fr. Faleškini, kateremu naj bo tu izrečena očitna pohvala za njegov resnično lepi izdelek. Zidarsko delo so zdaj opravljali neki delavci iz sosednjih krajev, ki so pa skrivaj pobegnili in bo treba reč boljše vrediti. Upamo, da bo Suška cerkev taka, da jo bo veselje viditi, in bi služila v kinč vsakemu mestu.

Sklepne besede pričujočemu spisu pa naj bodo: Sv. evangeliij osme nedelje po Binkoštih priporočuje vernikom delati si prijatlov z mamonom! Komur je Bog dal časnega premoženja, zamore z njim neizrečeno veliko koristiti svoji duši, ako ga prav obrača. Zidanje cerkvá z denarnimi pripomočki podpirati se pač pravi, taiste na dobre obresti nakladati. Tudi Marija v Suši potrebuje zdaj izdatne pomoči; komur pa je Mati Božja

dolžnica, bo vsikdar lahko veliko zaupanje stavil v njene povračila, naj bolj pa na zadnjo uro. Če toraj kaki Marijin častilec v ta namen kaj darovati blagovoli, bodo to prav radi sprejeli gospod Anton Pintar, župnik na Zalilogu (Post Eisern in Oberkrain). Z Bogom!

R. Podratitovski.

Iz Valdivje (Čilejske ljudovlade v južni Ameriki), 30. majnika 1875, nam je došlo pismo 3. vel. serpana; tedaj je popotvalo čez dva mesca. Po osebnih zadevah gospod pisavec popisuje ondotne politiško-verske okolišine. Spis je kaj zanimiv, zlasti ker živo kaže, kako framasoni in sploh sovražniki povesod po enakem kalupu preganjajo vero, tarejo pravico, nasprotujejo resnici.

Veste, pravi g. dopisnik, da Chile (r. Čilè) je republika in pa „naj boljše vrvnana jugo-amerikanska republika“; vendar letošnje leto mi priča, da tudi ta „naj boljši red“ ima slabo podpisano potni list.

Predsedniki tukaj se volijo na pet let. Pravico voliti tukaj imajo vsi tisti domačini pa tudi tujci po prejetem državljanstvu, ki znajo pisati. Na posestvo itd. se ne gleda. So pa pri teh okolišinah zlasti v St. Jagu in po nekterih večih mestih nekatere osebnosti, ki o prostih večernih urah navadne delavce učijo le toliko, da znajo svoje ime podpisati; to delajo zato, da bi si za svojo stranko volivcev pridobili. Ko so si tako ti ljudje pridobili volitveno pravico, potem se godé naj ne vredniši počenjanja z oddajanjem glasov. Kdor več plača, temu glas. Tako dostikrat za velik denar svoj glas prodajo.

In tega kupovanja glasov ne počenja le samo nasprotna stranka, ampak tudi vlada za-se prav očitno in brez prikrivanja.

Letos so volitve. In tu imamo v deželi: 1. stranko sedanje vlade, 2. stranko nasprotno, 3. stranko duhovsko, 4. eno za družino Mont, 5. za staro-ohranivno, in druge. Vsaka stranka ima svoje novince. Vlada je nasvetovala nekega Hanibal-a Pinta (Pinto, ki je sin nekega bivšega predsednika).

Protivna stranka, videč, da vladna stranka utegne gospodovati čez večino glasov, se je z drugimi strankami pobotala in tako je bil razklican za občnega kandidata vsih družih neki pisatelj Vicuña (r. Vikunja) Makenna.

Vlada je vidila zdaj, da ta stranka je premočna, torej je skušala si pomagati z drugimi sredki. Volilni dnevi so bili postavljeni trije. Veliko nedeljo so volili starašini (senatorji) in poslanci (obojna zbornica), tretjo nedeljo po veliki noči je bila volitev za meščanstva, to je, za župane in svetovalce posameznih srenj. Vlada se je bala, da bo premagana, torej je dala ostro zapoved do vsih okrajnih predstojnikov (intendentes), naj državnim služabnikom naznanijo, da vsak, ki bo volil z opozicijo, zdajci zgubi kruh, tedaj „kruho-uzmiška postava“. Dalje po vsih krajih, kjer je vedila, da je opozicija močna, je postavila vojaštvo k volitvenim mizam, in le-to je velikrat pod praznimi pretvezami odvrčevalo može opozicijske stranke, gledalo celo zbuditi puljave, da je vsled tega neljube ljudi vtikalo v ječe. Tako so se res pri 1. in 2. volitvi na veliko krajih zgodili pretepi po ulicah ter so bili marsikteri ranjeni in drugi pobiti.

Pa še več; vlado celo dolžé, da je pri štetvi glasov delala samovoljno, samo da bi si majhno večino pridobila. 25. rožnika je volitev predsednika in se bojim, da se izkoti pravo rogovilstvo, posebno v glavnem mestu Santjago in v Valparézi, ki sta glavna kraja.

Iz tega kratkega popisovanja vidite, da svoboda je le na ljudovladnem vstavnem popirji in da vsa vstavna

zistema je prav za prav „absolutna monarhija“ na 5 in 5 let z „obligatnim peskom“, ki se ljudém v oči trosi (tedaj sleparija, „švindel“, kakor povesod, kjer namesto prave vere gospoduje frajmavrarstvo ali sploh brezvértstvo, ki uboge narode goljufuje, žuli in dère na več strani).

V verskem oziru mi (inozemljani) ne od enih, ne od družih kandidatov ne pričakujemo dosti dobrega, temuč bojimo se nasprotnega. Z npravnostjo (spodbudnim življenjem) že tako ni naj boljše; ako bo pa še vlada popolnoma frajmavrarska, utegnejo zbuditi tudi še pravo preganjanje duhovstva.

V Boliviji se je general Daza s svojim vojaštvom vzdignil zoper predsednika Trias-a in zoper njegovo ministerstvo, ter je vse od kraja potaknil v ječo, sam sebe pa razklical (pred 14 dnevi) za predsednika. (Tedaj vojaška vlada.) Iz Ekvadora so odšli vsi jezuiti. Tedaj rogovilstvo v sosednji deržavi, in morebiti kmali tudi v domači deželi!

Edino tolažiló, ki ga imam, je to, akoravno se mir kje skalí, da naša okrajina ostane mirna, imenito v Valdivji se celo ni bati skípenja. Nemci so skor v večini in imajo saj večí vpliv, in nadpolopica teh celo nima še državljanstva. Ne pečajo se za senatorje in poslance, ne za predsednika, ampak le za tergovstvo in pridobitek.

Kar mene tiče, se mi ne godí slabo. Veliko bolj zdrav in močnejši sem postal, ter moram le hvaležen biti Božji previdnosti, da me je sem pripeljala. Moje delo je zmeraj ravno tisto. Iskalo se je pač od protestanške stranke me nekoliko zadrževati; vendar niso nič opravili. Zdaj prihaja že celo več protestanških otrok v šolo k mojemu podučevanju v keršanskem nauku. Se vé, da ne morem storiti toliko, kolikor bi rad; mislim si pa, boljše nekaj kot nič: Deus incrementum dabit (Bog bo dal pospéh).

Vam in vsim znancem serčno pozdravljenje. Molite za-me...

O. Maks.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

II.

*Pervi misijon na Kranjskem v Smledniku od 4.—15. novembra 1866. *)*

Pervi misijon na Slovenskem v 19. stoletji, ki so ga vodili misijonarji iz družbe Jezusove, je bil, kakor sem že omenil, v Prihovi na Štajerskem, in prvi na Kranjskem je bil misijon v Smledniku, kterege so na prošnjo tadašnjega fajmoštra č. g. Matevža Preželjna z veseljem dovolili mil. g. knezo-škof Jernej Vidmar. Misijonarji so bili očetje: Valjavec, Doljak in Kos, mašniki iz družbe Jezusove. Oznanjen je bil Kranjcem po „Zgodnji Danici“ 10. vinotoka 1866. Ljudje zvedivši, da ga snujemo že, so vedno popraševali, kdaj da se že začne. To je bilo za naše ljudi kaj novega in marsikteri me je vprašal, kaj da je to, misijon? Začel se pa je ta prijetni in zelo zaželeni čas 4. nov. ob štirih popoldne. Zvedilo se je to daleč na okoli, ker „Danica“ je prinesla to veselo novico vsakemu, kdor jo bere. Privrelo je bilo ljudstva vkup, da je bila skoraj premajhna ta dan prostorna tarna cerkev sv. Urha. Vse ceste, ki peljejo proti tihemu, skoraj neznanemu Smledniku, so bile polne vernega ljudstva ter so hiteli, da bi ne zamudili začetka sv. misijona, od kterege je bilo že toliko govorjenja.

*) Popisal izdajatelj.

O poli štirih pripelje kočija zaželene patre iz družbe Jezusove. Spremljali so jih iz Ljubljane preč. gosp. dr. Čebašek. Po naprotnem keršanskem pozdravu stopijo v duhovsko hišo, odložé torbe in začne se priprava za sprevod v cerkev. Ura bije štiri in prišla je k duhovnici šolska mladost s svojim banderom, pred njim pa Božje razpelo, z dvema strežajema, vsak na eni strani, in na zadnje je g. fajmošter v pluvijalu sprejel misijonarje, ki so že čakali oblečeni v roketih z drugimi duhovni, ki so prišli k slovesnemu začetku sv. poslanja. Vredi se sprevod med lepo vbranim smleškim zvonjenjem v pričo obilno zbranega ljudstva, ki se je za duhovni podalo v cerkev, kjer so g. fajmošter patre pozdravili in jih ginljivo nagovorili. Izročili so misijonarjem za 11 dni svoje ovčice, da naj jih učé in vne-majo za keršansko življenje, ter so podali vsakemu patru štolo v znamenje, da jim izročé za ta čas vso oblast do svojih duhovnijanov. Zapela se je pesem: „Pridi sv. Duh“. P. Valjavec stopi na leco, govori polno uro zbrani množici in sv. misijon je bil začel. — Po govoru so bile še slovesne litanije in dal se je poslednjič blagoslov s presv. Rešnjim Telesom.

Perve dni je spovedovalo kakih 15–20 gospodov, zadnja dva dni pa jih je bilo 25–30, in ako bi jih bilo tudi 50, bi nobeden ne bil počival, vsak bi bil imel dosti spovedovanja. Tudi iz Ljubljane sta prišla dva gospoda spovedovat in eden teh je tako spovedoval, da je zvečer preslišal znamenje, ki se je vsak večer dajalo za večerjo. Kdo bi naštel vse osrečene, ki ne mara že več lét niso opravili veljavne spovedi. V sv. misijonu so pa zadobili svoj dušni mir in marsikter je hvalil Boga ter rekel: O hvala Bogú, da je bil misijon! O kako lepo sem vse opravil in kako lahko mi je zdaj pri sercu! Na misijon bi hotel iti, je spet drugi rekel, kjer koli bi bil; šel bi še tako daleč na sv. misijon. O to smo srečni, da smo ga imeli.

Zadnje dni je pritisnilo toliko ljudi k misijonu, da je bila farna cerkev, 58 stopinj dolga in 27 stopinj široka, popolnoma natlačena. Pa ne samo po cerkvi in v prezbiteriji je bilo vse natlačeno, ampak tudi po vseh tréh korih in v obéh zakristijah. Po cerkvenih klopéh je v vsaki samo sedem sedežev, ali za čas sv. misijona, posebno zadnje dni, je imela vsaka klop zraven tih, ki so sedeli, še po kakih 10–11 drugih, ki so stali po klopéh. Zadnji dan pa so šli nekteri celo pod cerkveno streho na obok, kjer so skoz obširno votlino držali svoje molke (paternostre), da so bili blagoslovljeni, ko je P. Doljak jih blagoslavljal. Pri spovednicah, katerih je bilo dvanajst kar za silo narejenih in prubitih na koncu klopi, posebno pa pri spovednicah misijonarjev, je bila taka gnječa, da so klopi in spovednice pokale. Vsak je hotel prvi biti na versti, in ko je bil že spovedan, ni mogel z lepo preč, ker vsak se je držal svojega prostora in ni se hotel umakniti. Gospodje, ki so hodili maševet k stranskim oltarjem, so mašni plajš še le pri oltarju oblekli, kamor ga je mogel nesti cerkvenik, ker si niso upali priti skoz tako gnječo do altarja. Nekteri so celo svojega strežnika zgubili med ljudmi, in so mašnik veliko popred prišli k oltarju, kakor strežnik. Zadnje dneve so ravno zavolj tega k sv. maši stregli le odrašeni.

Duhovnija Smleška šteje okoli 2300 duš, ali obhajanih je bilo v osmih dneh 6500, ki so po sredi cerkve v dveh verstah klečali od velikega altarja do velikih vrat.

Tako se je bil priljubil sv. misijon ljudém, da je šel od doma, kdor je le mogel. Pri nekterih hišah so se kar skušali, kdo bo smuknil na tihem iz hiše in šel je hitro v Smlednik. Ker so bili pa ljudje tolikanj vneti

za sv. poslanje, se tudi lahko umeva, da je rodilo veliko sadú. Morda ga ni bilo enega smledniškega duhovnijana, ki bi ne bil opravil sv. spovedi in prejel sv. obhajila; veliko pa jih je bilo, ki so po dvakrat pristopili k Božji mizi.

Fara se je kar prerodila v sv. misijonu, ker tistega gerdega ponočnega rogoviljenja, ki je bilo popred v navadi, ni bilo več slišati; vse je postalo tiho in mirno po vaséh smledniške fare, pa tudi po bližnjih farah, ki so se vdeleževale sv. poslanja. Koliko tedaj je bilo manj greha v naprej!

Ta sv. misijon je bil dober začetek na Kranjskem in odsihmal so postali zelo pogostni, najpred na Gorenjskem, potem pa tudi po Dolenjskem in Notranjskem.

Kar je pa svetičnost tega sv. misijona naj bolj povzdigovalo, je bilo to, da so ga mil. gosp. knezo-škof dvakrat počastili s svojo navzočnostjo, enkrat v sredi misijona in potem nazadnje, kjer so k sklepu dali papežev blagoslov in pridigali tudi o stanovitnosti v dobrih sklepih do konca.

Dobrega pol leta pozneje, o binkoštnih praznikih l. 1867, pa je imel Smlednik spet med seboj omenjene tri patre, ki so imeli skoz štiri dni duhovne vaje sv. Ignacija. Tu se je pokazalo, kaj je naredil misijon poprejšnega leta, in vse je kazalo, da so Smlejci zvesto spolnovali, kar so bili obljubili v sv. misijonu. Duhovne te vaje pa so jih le še bolj uterdile v dobrem in pripravniše naredile živeti po izgledu našega Gospoda Jezusa Kristusa, ktereга življenje na zemlji in delovanje je bilo predmet duhovnih vaj. Duhovne vaje bi pač mogle slediti vsakemu misijonu, da se duhovnija ne le predrami iz grešnega spanja, ampak tudi na dobro oberne in v dobrem vterdi.

Razgled po svetu.

Iz Adrijanopeljna na Turškem. Iz pisma preč. P. Galabert-a, prednika Avguštincev vnebovzetja Marijnega, bodi posneto naslednje:

„V Filipopeljnu imamo že deset lét deško šolo za zedinjene Bulgare; po zimi ima navadno čez 150 učencev, po leti se pa zniža to število na kakih 80, ker potem morajo matere na polji delati in jemljejo dečke seboj ali jih pa pušajo domá manjšim otrokom za varhe. Dečki se tukaj pedučujejo v navadnih začetnih naukih do dvanajstega leta; potem pa večidel zapusté šolo in se učé rokodelstva ali pa domá pomagajo delati. Vendar imamo po 20–30 otrók iz premožnejših družin, ki se dalje učé viših naukov in tudi francoskega jezika. Več tako izučenih gojencev ima že zdaj boljše službe in nekteri so se celo v naše veliko veselje posvetili duhovskemu stanu. Izmed njih je zdaj eden v propagandi, trije so stopili v semenišče apostolskega namestništva, še trije drugi so si izvolili redovniški stan in so zdaj udje naše družbe. Naj starejši med temi je o Božiču l. 1874 postal mašnik in zdaj med svojimi rojaki s pridom misijonari; druga dva sta tudi že prejela niže blagoslove in bota kmalo pomnožila število naših misijonarjev. V Filipopeljnu imamo samo dva očeta in enega brata, ki so z delom zares preobloženi; poleg podnevne šole imajo namreč še zvečer šolo za odrašene, in k temu je še vodstvo moškega društva, ki šteje veliko in vplivnih udov ter daje dosti dela.

Čisto blizo Adrijanopeljna je vas Karagaht, kjer naj več katoličanov iz Adrijanopeljna preživi poletje in kjer smo zato sozdali cerkev. Dve leti je, kar imamo tukaj majhen vstav za kakih 20 dečkov, ki se želé iz-

učiti za trgovstvo; poduk je toraj tak, kakor na viših meščanskih šolah; dva očeta in dva brata podučujeta. Blizo tam, tudi še v Karagahtu, imajo redovnice vnebovzeta Marijnega za mlade deklice vstav, ki šteje sicer samo 6—7 gojenk, pa ima zraven še 15—20 majhnih sirot in 25—30 podnevnih učenk. Po zimi se vernejo družine v mesto in je pol manj učenk, pa sestre imajo tudi potem dosti dela, ker išejo bolnih po stanovanjih in jim strežejo.

Drobne novice. Podpisi za Jugoslovane po Ruskem se silovito množijo. Vradniki vsih verst si radovoljno pritergujejo v prid svojih bratov, trgovci in kmetje nenavadno veliko darujejo. — Oklic gerško-razkolnega metropolita v Serajevem, ako prav naznanuje „Unità“, zahteva zedinjenje Bosne z Avstrijo. — „Times of India“ v Bombay-u naznanjuje, da kolera silovito razsaja v Nepal-u: po stotine jih na dan pomerje. Pri tem pa boje turški list „Basairet“ iz Indije pričakuje 60 milijonov mohamedanov Turku na pomoč. Če je tudi 60 milijonov basen, jih je pa dosti samo 60 ali tudi le 6, da bolezen v Evropo zanesó in uboge Slovéne podavijo s kugo, kar jih z nožem ne morejo. — Egipt je neki odpravil že 9000 vojakov in 12 kanón kruparic Turku na pomoč; drugih 11.000 nož in 24 kruparic ima v kratkem nasledovati, in s tem je spolnjeno števílo vojaštva, ki ga ima dati kedive sultanu. — Laški minister Mancini je obljubil nekemu odpadniku v Neapelnu, da mu bo v ondotnem mestu poiskal kako cerkev za njega in tiste, ki bi jih ta novi tat utegnil zapeljati. Lép minister in varh tacega zapeljivca, ki hoče, da naj bi vse cerkvene pastirje s papežem vred volili le duhovstvo in ljudstvo. — Baron pl. Loe, ki je undan bral prelepo pismo verne vdanosti nemških katoličanov pričo velikanske deputacije pred sv. Očetom, je vsled tega v prusko ječo veržen, češ, da je pruskega cesarja razžalil. — Serif (mlajši Mohamedov) v Meki je sultanu ponudil 20.000 arabskih prostovoljcev v pomoč za vojsko. Veliko je gibanje med muselmani v prid Turčije. — Varšavski dnevnik so boje od ruske policije dobili povelje, da naj zbirajo podpise v prid Serbov. Če ne bo prepozno. — „Unità“ piše: Maršal Bazaine boje vodi vojaške operacije tistega otomanskega kardela, kateremu je po imenu poveljnik Derviš-paša! Današnje brezvérstvo je vsega zmožno! — „Avgustanski dnevnik“ piše, da tudi na Dunaju je bil turški poslanec prav merzlo sprejét od cesarja, kakor v Petrogradu. — „Golos“ pravi: „slovanska vojska je naša vojska; le previdnost (oporniteta) nas derži pri zadnji straži. — Jezuitožirski časniki „Tribune“, „Droits de l'homme“, „Republique Française“ so bili jezuitske šole v Parizu obdolžili goljufije ali sleparije pri očitnih spraševanjih. Bili so zato toženi in ti obrekovalci obsojeni, da morajo plačati 2000 frankov kazni, in da se obsodba razglasi v 10 pariških in 20 okrajnih časnikih. — Novolaški vandalizem hoče tri katoliške cerkve v Rimu podreti. Te cerkve stojé ob cesti „Via Pia“. V zasramovanje katoličanov pa se ravno tam blizo zida luteranski tempelj s prav visokim stolpom. — V Tesaliji je veliko gibanje, da naj bi se drugi razred „redifov“ (turške brambe) poklical pod orožje, in bojé se vsak trenutek „gorjéga“ za kristjane. — V Carigradu se prebivalstvo menda brani turškega popirnatega denara. — Iz Carigrada vedó v Londonu, da poslanca francoski in nemški sta žugala Carigrad zapustiti, ako se ne plača odškodnina za turško klanje v Saloniku. Porta je céncala obsodbo zveržiti, zdaj je vender vse plačala. — V Pizi, kakor drugod po Laskem, mavtarji odpravljajo samostane, množijo ječc. Klošter sv. Marjete je že odmenjen za kraj kaznovanja, ravno to se govori o kloštru sv. Silvestra. To je navadno

pravilo: kolikor več samostanov se odpravi, toliko več ječ se mora napravljati.

Cvet in sad zveste molitre.

Zahvale.

Št. 1. Uslišana je naša in Vaša prošnja za revnega pijanštvu vdanega soproga in očeta več odrašenih otrók, če tudi ne tako, kakor smo želeli. Iz presilnih, prehudih bolečin jih je rešila nezapopadljiva previdnost Božja tretji dan po tem, ko so bili v sv. olje djani, z milo smertjo. Tudi v naši silni žalosti bodi hvaljeno Jezusovo in Marijino Serce, ranjki pa v molitev bratovsko priporočen.

Družina D.

Št. 2. Po oddani prošnji v „Zgodnjo Danico“ za zdravje mojih bolnih oči, se mi je po milosti Božji tudi resnično bilo toliko zboljšalo, da sem lahko že brala in tudi nisem skoro nobenih bolečin več čutila, za kar izrekam naj priserčniji zahvalo Bogu in Mariji, naši ljubi Gospej presvetege Jezusovega Serca. Pa žal mi je, v svoji nevednosti sem namenjeno in v prošnji obljubljeni zahvalo predolgo odlašala, ter se mi bolezen v očéh zopet povrača in huje prihaja. Bodi toraj češen večni Bog, ki naj me reši teh nadlog, ako je njemu v čast in moji duši v zveličanje. Ponavljam pa zopet prošnjo do bratovšine in naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca.

Iz Sel, 7. velikega serpana 1876.

Ivana Spruk.

Št. 3. Ne morem najti zadosti besedi hvaležnosti za prejeti dar milosti Božje po priprošnji naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca na bratovsko molitev, ker od kar sem po Danici za odvernitev prežalostne božjastne bolezní zaupljivo prosila, se mi je v resnici tako zboljšalo, da do te dobe me še ni nikakoršno opominovanje omenjene bolezní napadlo; toraj čast Bogu, preserčca zahvala Mariji, naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca, pa tudi vsim udom, kateri koli so z gorečo molitvijo k zadobljenju tega neprecenljivega daru pripomogli.

Iz Kamnika, 7. velikega serpana 1876.

Antonja Herman.

Št. 4. Pretekli čas so me napadale silovito hude dušne in telesne stiske. Pribežim pa s terdnim zaupanjem k naši ljubi Gospej presv. Serca, pričnem 9dnevnicó in obljubim po Danici razglasiti, ako bom uslišana. In res se mi je po opravljenih molitvah vse na bolje preverglo. Bodi torej češena Marija, ki še nikdar ni bilo slišano, da bi bila koga zapustila, kateri je z zaupanjem pod njeno brambo pribežal.

Iz Tersta, mesca avgusta.

M. H.

Št. 5. Preserčna zahvala naši preljubi Gospej presvetege Serca Jezusovega za prejeto pomoč! Pred nekterimi dnevi mi je neka mati tožila, da je njen 5letni sinček hudo zbolel; imel je vnetico v gerlu (angino) in že je bil v veliki nevarnosti. Dal sem nato materi svetinico naše preljube Gospé presv. Serca; komaj je mati to svetinico otroku na vrat djala, mu je bilo hitro bolje, in čez en dan je bil otrok popolnoma ozdravel.

Iz Goriškega, 5. velikega serpana 1876.

J. K.

Št. 6. Huda otročja bolezen angina je bila pretekli dni napadla edinega sina staršev, katerim je bila ravno ta bolezen pred nekaj časom že par otrók v malo dnevih pograbila. V tej stiski se žalujoči starši in sorodniki s

terdnim zaupanjem obernejo k Naši ljubi Gospej z devetdnevnic, ter obljubijo, ako bodo uslišani, to po Danici razglasiti. In čast in hvala večnemu Bogu, zahvala in češenje presveti Božji Materi! otroku, čigar življenje je bilo v naj veči nevarnosti, se je med devetdnevnic zboljšalo, in je zdaj zdrav.

Iz Tominskega, 8. vel. serpana 1876.

J. G., duhoven.

Prošnje.

Št. 1. Že večletno bolenje v glavi me razločno od časa do časa večkrat tako terpinči, da mi telesne moči vse tako obnemagajo, da si nikakor ne morem in ne vém pomagati, ter mi tudi že mnogotere rabljene zdravila prav nič ne koristijo. Torej se s preserčnim in terdnim zaupanjem obračam do Božje vsegamogočnosti in k priprošnji naše ljube Gospé presvetega Jezusovega Serca, ter ponižno prosim vse ude te preblage bratovšine, naj združeni prav zaupljivo v ta namen po Mariji pri Bogu prosijo, ako je Bogu v čast in moji duši v zveličanje, da se moje silno bolenje polajša, in obljubim po zadobljeni milosti to v večji čast Božjo in v zahvalo Mariji očitno po Danici razglasiti.

R. D.

Št. 2. Neka oseba se priporoča v družbino molitev naše ljube Gospé presv. Serca v dušnih zadevah.

Z Goriškega, 5. velikega serpana 1875.

N. T.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Veliki serpan. — Avgust.

13. **Nedelja X** po binkoštih. Evangelij: „Od farizeja in cestninarja“. (Luk. 18.) — Sv. *Hipolit*, stražnik sv. Lorenca v ječi, je bil od njege spreobrnjen in keršen; cesar Valerijan ga je ukazal za noge konjem na vrat navezati; divji konji so po germovji z njim dirjali, da je ves razbit izdihnil svojo duso l. 258. — Tisti dan je bila tudi njegova dojnica sv. Konkordija pred njegovimi očmi z osvinčanami jermeni bičana in umorjena, 19 oseb iz njegove hiše pa je bilo ob glavo djanih. — Sv. *Kasijan*, sprič. in učenik šolarjev v Imoli na Laškem; poglavar cesarja Dècija je šolarjem ukazal, naj lastnega učenika s svojimi špičastimi pisalici tako dolgo zbadajo, da ga usmertijo.

14. **Ponedeljek**. Zapovedani post. — *Predpraznik vnebovzetja Marije Device*. — Sv. *Evzebij*, mašnik v Rimu, je bil zavoljo spoznavanja katoliške vere od arijanskega cesarja Konštancija 7 mescev zapert v sobi, kjer je za lakoto umerl leta 350. — Sv. *Anastazija*, vdova, po mnogih čudežih sloveča. † l. 860.

15. **Torek**. *God in praznik vnebovzetja Marije Device, Veliki šmaren*, ali *Velika gospojnica*. — Sv. *Alipij*, škof v Tagastah v Afriki, serčen prijatelj sv. Avguština, deležnik njegovega spreobrnjenja in apostoljskega delovanja. † l. 429. — Sv. *Stanislav Kostka*, Poljak, angeljski mladenec, je študiral na Dunaji v jezuitovski šoli, v Rimu pa je stopil v Jezusovo družbo, in v novicijatu umerl l. 1568.

16. **Sreda**. Sv. *Rok*, spozn. in pomočnik v kužni bolezni. † l. 1360. — Sv. *Hijacint*, je bil rojen v Krakovem na Poljskem, v Rimu je bil sprejet od sv. Dominika v njegov red, po tem pa je misijonaril po Koroškem, Štajarskem, Avstrijskem, Moravskem, Šle-

skem, Pomoranskem, Danskem, Ruskem in drugod. † l. 1257. — Sv. *Serena*, žena grozovitega cesarja Dioklecijana, je umerla v Rimu.

17. **Četertek**. Sv. *Liberat*, opat, in njegovi tovarši so prejeli mučeniško krono l. 483, ko so Vandali pod svojim arijanskim kraljem Hunerikom po Afriki razgrajali. — Tisti čas je bil umorjen sv. *Maksim*, 7letni deček, ker ni hotel od katoliške vere odstopiti.

Danes je dan dolg 14 ur.

18. **Petek**. Sv. *Agapit*, mladenec pri 15 letih, je bil po mnogih strašanskih mukah z mečem umorjen l. 257. — Sv. *Helena*, cesarica, mati prvega keršanskega cesarja Konstantina Vélikega. (Gl. daljši popis njenega življenja v Dan. lansk. l. List 33.)

19. **Sabota**. Sv. *Ljudovik*, spozn. in škof v Tolozu na Francoskem, kraljeve rodovine. † l. 1297. — Sv. *Andrej*, stotnik in sprič. v Ciliciji, je po čudoviti zmagi zoper Perzijane bil sprejel s svojimi vojaki vred keršansko vero; zato so bili vsi pod cesarjem Maksimijanom posekani od Selevceve armade.

Danes je mlaj ob 1. uri 23. m. popoldne.

V posilni delavnici ljubljanski je nedavno umerl 17letni mladenec Andrej Kleinbüchler iz Koroškega, ki se je po čisto prosti svoji volji pred smertjo prav goreče učil keršanski nauk, prestopil v katoliško Cerkev in na smertni postelji res s posebno pobožnostjo prejel prvo in zadnje sv. Obhajilo. Naj v miru počiva!

V Logatcu se je 8. t. m. ob 8 zjutra vnel strašen požar v spodnjem delu, ki se je hitro razširil v gorenji Logatec in naprej ter je do večera vpepelil 2 cerkvi, okoli 60 hiš in silo veliko družih poslopij. Farni cerkvi je pogorela samo streha na stolpu. Po železnici se peljaje so vidili kupe robe zunaj gorečih hiš, v ktere pa je v trenutku tudi ogenj švignil in so se pokadile. Pri banki „Sloveniji“ je bilo boje zavarovanega le nekaj malo; kako drugod, so bo še slišalo. Nadloga bo gotovo silno velika, in dobroti Božjega plačila vredna, kdor jo jim bo skazal po svoji moči in okolišinah.

Iz Višnje gore. J. R. Anton Kušljan, podobar iz Novega mesta, je pri nas véliki altar sv. Ane, leco in več družih reči tako lepo in po nizki ceni prenovil, da ga zavoljo lepega dela, kakor tudi zavoljo njegovega in njegovih pomočnikov spodobnega in prijaznega obnašanja z dobro vestjo smém priporočiti vsim, ki enacih del potrebujejo.

Za romarsko cerkev v Dedni dol je neki dobrotnik podaril čisto nove orglje s tremi spremeni; pa škoda, da so premajhne za to cerkev: zato so na prodaj in bodo stale okoli 100 gld. Pri Višnjagorskem fajmoštru č. g. Jak. Raspotnik-u naj se oglase, kateri bi jih potrebovali.

Cerkveno slovstvo. Dr. Martin Štiglic, profesor pastirskega bogoslovja na Franc-Jozefovem vseučilišču v Zagrebu, je dal letos na svitlo dvoje za duhovstvo prav koristno delo, oboje v olikanem hervaškem jeziku. Pervo je: *Mišna plača i zakladne mise*, to je: „Mašna plača in vstanovljene maše“. Ta knjižica v veliki osmérki na 63 stranéh določno in umljivo pojasnuje, kar je treba vediti o darilih za ss. maše, o pooblastenih ali privilegiranih in o vstanovljenih mašah. Ima tudi list, pismo za vstanovljanje večnih maš, kakor je zapovedan za zagrebsko nadškofijo. Vsak duhoven vé, koliko pomislikov se naključuje o „intencijah“ za svete maše, o njih opravljanji, o privilegiranih, o večnih mašah itd. V teh bukvicah ti je ob kratkem vse to pojasnjeno. Cena je 20 sold.

Drugo dr. Štigličovo novo delo je: *Časoslov (Brevarium)*, ali obravnava o cerkvenih molitvah, duhovnih urah za duhovne. To ne manj koristno in podučljivo delo ima 106 strani, tudi v veliki osmerki, in v 21 paragrafi obsega vse, kar je treba duhovnu o tem vediti, n. pr.: Pojam i razdelba, — povjestnički razvitak časoslova, — dužnost moliti ga, tko i pod kakovim grihom vezan je ga moliti, pod kakovimi kaznimi, kojim časom, jezikom ima se moliti? Po kojem koledaru? Kako vrediti koledar za pojedine cerkve? Kako, kojim redom ima se moliti, ili prekidno, gdje? Kako se imadu izgovarati rieči? Ima se moliti pazljivo, z nakanom Boga slaviti i zadovoljiti svojoj dužnosti, — pako dostojno i pobožno. Nekoliko rieči duhovnim pastrom glede časoslova. Naputak, kako se može najlaglje naučiti časoslov moliti. Cena tej knjižici je 50 sold. — Želeti je, naj bi tudi slovenski duhovni in bogoslovci pridno prebirali ti dve knjižici, porok smo jim, da ne bode brez obilne koristi.

V **Podsobotinu** pri Gorici je umerl vikar č. g. Jan. Nep. Stres, 29. let star, iskren domoljub in goreč duhoven. Pogreba, katerega je vodil solkanski fajmošter č. g. Podreka, se je vdeležilo 16 duhovnov. R. I. P!

Porcijunkola-odpustka se je v Gorici pri kapucinih in na Kostanjevici, ravno tako tudi na sv. Gori veliko ljudi vdeležilo. Na sv. Gori sta pri tej priliki imela govore P. Kos in kancelar Štefan Kafol, oba v slovenskem jeziku; pri kapucinih predvečer monsig. J. Globočnik, v jutru pa č. g. Fr. Vidic, prvi v italijanskem, drugi v slovenskem jeziku.

Z bojišča jugoslovanskega se slišijo žalostne reči. Turki so vzeli Serbom ob Timoku Knjaževac in ga do tal požgali, vzeli več družih krajev in zmeraj globokeje derejo v Serbijo. Kaj bi ne, ker jih je 205.000 pešcev, 15.000 konjkov, in topničarstvo šteje 500 kanón. — Nasproti imata Černajev in Lešjanin 84.700 pešcev in 3500 konjkov z 240 kanonami. — Antič pri Novi varoši (na jugu) ima 25.000 pešcev, 1000 konjkov in 60 kanonov. — Ob Drini (ob večeru Srbije) je 30.000 pešcev, 500 konjkov in 60 manjših kanón. Tudi iz Zajčara so se Serbi umaknili.

Med tem se časniki prepirajo, če naj Avstrija vzame Bosno ali ne. V turškem ministerstvu je tudi razpor, ker Midhat-paša hoče „reformo“ (zboljševanja), stari Turki pa, da naj se to vse še le po dokončani vojski vravná. To se pravi: mi Turki hočemo „gjaure“ še dalje stiskati, mesariti, dreti in klati! Sej tudi evropejskim vladam je neki Turk naznanil, da proti Srbiji in Černogori nima vzroka se ravnati po mečjih vojskinih pravilih ter odpraviti čerkeske klavce, ker ste uporni deželi.

V **Palermi** na Laškem je bil mesca malega travna keršen 20leten mohamedan iz Tunisa, ki stanuje že kacic sedem lét v unem mestu.

Zoper terpinčenje živali so imeli nedavno zbor tudi novo-lahi v Rimu. Eden ondotnih liberalnih listov ne vé povedati, „kdaj bo zborovala pa družba zoper terpinčenje ljudi, ker ta družba se še ni ustanovila“. — Vladni „Diritto“ ima prav, samo naj bi še omenil, da naj veči natézarji ljudi v Rimu so tisti, ki so z ulomom Pijevih vrát prišli v Rim. Tudi se o nekterih dobah, kadar naj huje ljudi terpinčijo, rado veliko modruje zoper terpinčenje živali... S tem pa nikakor ne bodi kaj rečeno zoper družbe, ki branijo živali terpinčiti; terpinčar živali je napol, — terpinčar ljudi pa cela z vér. — Podobno trinoštvo se je zgodilo nedavno v Antverpnu v Belgiji. Mestna gosposka ondotnega mesta je v svoji nesramni neznašljivosti véliki petek ondi ustanovljenita vojakom

dala pripraviti mesnih jedi za obéd. Večina vojakov ni hotla oskruniti naj večega posta v letu in naredila je zbirko, da si pripravi jedilo, kakoršno je primérno cerkvenim zapovedim. Liberalni (zapomnite si: „liberalni“) listi ondotnega mesta pa so hujskali mestno gosposko, da naj kaznuje ta „rebelijon“! Časnik „Précurseur“ je k temu tudi občinski jezi ovadil dva tistih vojakov, da ju je bilo véliki petek viditi v cerkvi pri češenji sv. Rešnjega Telesa.

Deržavni strežniki bolnikov na deržavne stroške. Liberalci in frajnjavrarji že zdavnej tiščé na to, da bi se iz bolnišnic odpravile usmiljene sestre in vsi cerkveni strežniki, ter se s posvetnimi nadomestili, ki bi se na deržavne (to je, na ljudske) stroške za ta posel podučevali. Vlada v Düsseldorfu na Nemškem je svoj namen razglasila, in dotične štipendije razpisala. Toda za ta posel ste se samo 2 (reci: dve) osebi oglasile, ki ste pripravljene deržavni strežniki bolnikov postati. — Tedaj ima le cerkev poklic: bolnišnice s strežaji preskerbeti, ki brezplačno, zgolj iz ljubezni v popolno zadovoljnost bolnikov svoj posel opravljajo; liberalci pa znajo le dobro obrekovati, razdirati in podirati, in potlej se bahajo, da so „verfassungstreu“, v resnici in z djanjem pa razdevajo, da so: „entfassungstreu“.

Protestanstvo se zmiraj bolj bliža svojemu razpadu. O luteranski cerkvi v Švediji pravi pastor Libetrut: da je opustošena, zamerla, in od Boga izobčena; po vseh okrajinah je cerkveno življenje ugasnilo; njena cerkvena edinost je le v edinosti groba in v tihoti pokopališa.

Odpadnik. Kakor v prejšnih, so tudi v novejših časih boljši generali (vojskovodji) v Turčiji kristjanski odpadniki. Tako je paša Mehemed-Ali rojen Nemeč, ki je bil v Berlinu vojaško odgojevan, potem je šel pa na Jutrovo svoje sreče iskat. Njegov oče, ubog urar, je zvedil, da je njegov sin na tako visoko stopinjo dospel, ter gre in ga prosi mile podpore. Bil pa je sin odpadnik proti očetovi prošnji gluh, torej naredi nemški konzul v Carigradu tožbo, da bi bil paša primoran svojega očeta na stare dni v njegovem pomanjkarju z življenjem preskerbeti. Pravda je bila boje dobljena. Oče Mehemed-Ali-paša-ta živi sedaj na tihem v neki majhni vasici na Nemškem, če je to res, na sinove stroške.

Zlato mašo v Ameriki je obhajal nadškof milgosp. Purcell v Cincinnati-u 21. maja, pri kateri slovesnosti sta bila 2 nadškofa, 11 škofov in 3 general-vikarji. Svetni katoličani njegove nadškofije so mu poklonili v hvaležni spomin predrag zlat kelih, duhovni pa križec za procesije, prav umetno delo. Nadškof Purcell je bil 1826 v Parizu mašnik, 1833 pa škof posvečen.

V **Sant-Jagu**, v Čilejski republiki, v južni Ameriki, je 16. rožnika umerl ondotni škof milgosp. Jožef Aristequi, rojen ravno tam l. 1802, škof izvoljen 25. rožn. 1869. Bil je mož posebne vdanosti in spoštovanja do sv. Sedeža in papeža. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za Logaske pogorelce: Neimenovan 2 gl., ki želi, da bi jih nasledovalo brez števila z večimi, ali tudi z manjšimi darovi — po zmožnosti, ker sila je velika! — Jože P. 20 kr.

Za hiralnico pri sv. Jožefu v Ljubljani: Neimenovan gosp. 1 gl. — Čast. gosp. Jan. Mazgon, kaplan na Vinici, 5 gl.

Za sv. Ožeta: Neimenovan gospod 1 gl.